

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 08. Ekim 2018

Sayı : 527

10/443

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Washington Post yazarı, Suudi Arabistan vatandaşı gazeteci Cemal Kaşıkçı, 2 Ekim Salı günü girdiği Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda öldürülmüştür.

Kaşıkçı'nın öldürülmesinden hemen önce, bir kısmı tarifeli uçakla bir kısmı da özel jetle İstanbul'a gelen ve Suudi Arabistan yönetiminin güvenlik ve istihbarat bürokrasisine mensup 15 kişilik bir timin Başkonsolosluğa girdiği ve Kaşıkçı'nın binaya giriş yapmasından bir süre sonra bu kişilerin Türkiye'yi üç aşamada terk ettikleri kanıtlanmıştır. Kaşıkçı cinayeti, 2 Ekim tarihinden bu yana Türk makamları tarafından basına sızdırıldığı anlaşılan bilgi ve bulguların da yardımıyla dünya gündeminin üst sıralarında yer almaktadır.

Söz konusu cinayeti 18 gün boyunca inkar eden Suudi Arabistan, 20 Ekim 2018 tarihinde, Kaşıkçı'nın başkonsolosluk binası içinde çıkan bir kavga neticesinde öldürüldüğünü açıkladı. Kaşıkçı'nın bedeninin nerede olduğu sorusuna bugüne kadar bir yanıt veremeyen Suudi makamlarının cinayete ilişkin yaptığı açıklamalar inandırıcı bulunmadı ve dünya kamuoyunda büyük tepki topladı. Ek olarak, Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosu Muhammed Uteybi'nin olaydan sonra takındığı gayri ciddi tavırlar ve konutu aranmadan hemen önce Türkiye'den ayrılarak ülkesine dönmesine izin verilmesi, cinayete ilişkin soruları derinleştirerek Türkiye'nin cinayeti etkin bir şekilde soruşturmadığına yönelik endişeleri gündeme taşımıştır.

Kaşıkçı cinayeti konusunda Türkiye'nin üzerine düşen sorumluluğu ne ölçüde yerine getirdiği 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin üç maddesiyle yakından ilişkilidir. Birincisi, 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin 41'inci maddesi konsolosluk memurlarının ağır bir suç halinde ve yetkili adli makamın kararı ile tutuklanmaları ve gözaltına alınmalarını olanaklı kılıyor. Bu durumda, cinayete ilişkin ses kayıtları başta olmak üzere çeşitli bulgulara sahip olduklarını söyleyen Türk yetkililerin, Viyana Sözleşmesi'nin 41. Maddesini uygulamayarak Başkonsolos Uteybi'nin ve 15 kişilik timin Türkiye'yi terk etmelerine izin vermeleri izaha muhtaçtır. İkincisi, aynı Sözleşmenin 'Konsolosluk Binalarının Dokunulmazlığı' başlıklı 31. Maddesinin 2. Fıkrasına göre "Kabul eden Devlet makamları, konsolosluk şefinin, onun tarafından tayin edilmiş kimsenin veya gönderen Devlet'in diplomatik temsilcilik şefinin muvafakatı dışında, konsolosluk binalarının münhasıran konsolosluk işleri için kullanılan kısmına giremezler." Başka bir ifadeyle Türk makamları Suudi Arabistan Başkonsolosluğu'nun konsolosluk işleri için kullandığı

kısmı dışındaki bölümlerine girebilecekken, günlerce arama izni beklemişler ve cinayetin üzerinden 13 gün geçtikten ve deliller karartıldıktan sonra Başkonsolosluğa girmişlerdir. Üçüncüsü, Sözleşmenin 42. Maddesi uyarınca “Bir konsolosluk mensubunun tutuklanması, gözaltına alınması veya ceza kovuşturmasına tabi tutulması halinde kabul eden devlet, durumdan konsolosluk şefini en kısa zamanda haberdar etmekle yükümlüdür. Eğer konsolosluk şefinin kendisi bu tedbirlerden birine muhatap tutulmuş ise, kabul eden Devlet bundan gönderen Devlet’i diplomatik yoldan haberdar eder.” Bu durumda, Türkiye, Kaşıkçı cinayetiyle ilişkili olarak Başkonsolos Uteybi dahil olmak üzere Suudi Arabistan Başkonsolosluğu personelini gözaltına alabilir ve/veya tutuklayabilirdi. Özetle, Türkiye, Kaşıkçı cinayetini soruşturmak için Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi’nin kendisine verdiği hakları kullanmamış ve meseleyi hukuk çerçevesi içinde değil uluslararası siyasi dinamiklerin belirleyici olduğu bir düzlemde ele almaya yönelmiştir.

Bu kanıyı güçlendiren başka bir gelişme de Türkiye’nin Kaşıkçı cinayetinin etkin bir şekilde soruşturulması için Birleşmiş Milletler’e (BM) başvurmaktan kaçınmasıdır. BM Genel Sekreteri de Kaşıkçı cinayeti konusunda bağımsız bir soruşturma yapılması gerektiğini vurgulamış, BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet, Kaşıkçı cinayetinin BM’nin kuracağı uluslararası bağımsız bir soruşturma komisyonunu tarafından ele alınmasını talep etmiş ve son olarak BM Genel Sekreter Sözcü Yardımcısı Ferhan Hak BM’nin uluslararası bir soruşturma başlatması için resmi bir talep beklediğini ve bu talebin Türkiye’den de gelebileceğini açıklamıştır. Ancak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu “(Kaşıkçı cinayetini) uluslararası mahkemeye taşıma gibi bir durumumuz yok.” diyerek BM’ye başvuru kapısını kapatmıştır.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nın, Suudi Arabistan’ın Kaşıkçı cinayeti soruşturmasıyla ilişkili olarak Türkiye’ye gönderdiği başsavcı Suud El-Muceb’le yapılan temas ve değerlendirmelerden sonra yaptığı 31.10.2018 tarihli açıklama da bir takım soru işaretlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Suudi Arabistan yetkililerine “Kaşıkçı’nın cesedi nerede?” sorusunu yönelten İstanbul Başsavcılığı, Kaşıkçı’nın boğularak öldürüldüğü ve cesedinin parçalanarak yok edildiğini açıklamıştır. İktidarın bu kadar detaylı bilgiye sahip olduğu halde cinayetin aydınlatılması için üzerine düşeni yapmaması düşündürücüdür.

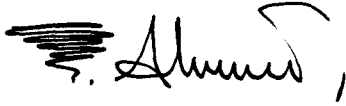
Uluslararası hukuk, insan hakları, basın özgürlüğü ve Türkiye’nin itibarı gibi parametreleri merkeze alarak düşünüldüğünde, Kaşıkçı cinayetinin TBMM tarafından derhal ciddiyetle ele alınması gerektiği açıktır. İktidarın, Kaşıkçı cinayetini etkin bir

şekilde soruşturmak için 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nden kaynaklanan haklarını kullanmadığı, Birleşmiş Milletlere başvurmadığı ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın açıklamasından da anlaşılacağı üzere konuyu sadece Suudi Arabistan makamlarıyla temas kurarak halletmeye çalıştığı görülmektedir.

Dünya kamuoyunun çok yakından takip ettiği, hem kriminal hem diplomatik boyutları olan Cemal Kaşıkçı olayının ülkemizin itibarına daha fazla zarar vermemesi için TBMM'nin duruma el koyması gerekmektedir. İktidarın, Türkiye'nin itibarı pahasına bu vahim hadiseyi pazarlık konusu yaptığı ve yetkilerini kullanmayarak olayı örtbas etmeye çalıştığına dair endişelerin Türkiye'nin uluslararası itibarına ve güvenilirliğine düşürdüğü gölge ancak TBMM'nin devreye girmesiyle giderilebilir.

Bu nedenle, Cemal Kaşıkçı cinayetine ilişkin yaşananların tam olarak açığa çıkarılması, sorumlularının tespit edilmesi, yürütme organının süreç içindeki eksikliklerinin belirlenmesi ve yasama organının Türkiye'nin itibarını koruyacak adımları atabilmesi amacıyla Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
Grup Başkanvekili

ÖZET

Washington Post yazarı, Suudi Arabistan vatandaşı gazeteci Cemal Kaşıkçı, 2 Ekim Salı günü girdiği Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda öldürülmüştür.

Kaşıkçı'nın öldürülmesinden hemen önce, bir kısmı tarifeli uçakla bir kısmı da özel jetle İstanbul'a gelen ve Suudi Arabistan yönetiminin güvenlik ve istihbarat bürokrasisine mensup 15 kişilik bir timin Başkonsolosluğa girdiği ve Kaşıkçı'nın binaya giriş yapmasından bir süre sonra bu kişilerin Türkiye'yi üç aşamada terk ettikleri kanıtlanmıştır.

Kaşıkçı cinayeti konusunda Türkiye'nin üzerine düşen sorumluluğu ne ölçüde yerine getirdiği 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin üç maddesiyle yakından ilişkilidir. Birincisi, 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin 41'inci maddesi konsolosluk memurlarının ağır bir suç halinde ve yetkili adli makamın kararı ile tutuklanmaları ve gözaltına alınmalarını olanaklı kılıyor. Bu durumda, cinayete ilişkin ses kayıtları başta olmak üzere çeşitli bulgulara sahip olduklarını söyleyen Türk yetkililerin, Viyana Sözleşmesi'nin 41. Maddesini uygulamayarak Başkonsolos Uteybi'nin ve 15 kişilik timin Türkiye'yi terk etmelerine izin vermeleri izaha muhtaçtır. Türkiye, Kaşıkçı cinayetiyle ilişkili olarak Başkonsolos Uteybi dahil olmak üzere Suudi Arabistan Başkonsolosluğu personelini gözaltına alabilir ve/veya tutuklayabilirdi. Özetle, Türkiye, Kaşıkçı cinayetini soruşturmak için Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin kendisine verdiği hakları kullanmamış ve meseleyi hukuk çerçevesi içinde değil uluslararası siyasi dinamiklerin belirleyici olduğu bir düzlemde ele almaya yönelmiştir.

Bu kanıyı güçlendiren başka bir gelişme de Türkiye'nin Kaşıkçı cinayetinin etkin bir şekilde soruşturulması için Birleşmiş Milletler'e (BM) başvurmaktan kaçınmasıdır.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, Suudi Arabistan'ın Kaşıkçı cinayeti soruşturmasıyla ilişkili olarak Türkiye'ye gönderdiği başsavcı Suud El-Muceb'le yapılan temas ve değerlendirmelerden sonra yaptığı 31.10.2018 tarihli açıklama da bir takım soru işaretlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Suudi Arabistan yetkililerine "Kaşıkçı'nın cesedi nerede?" sorusunu yönelten İstanbul Başsavcılığı, Kaşıkçı'nın boğularak öldürüldüğü ve cesedinin parçalanarak yok edildiğini açıklamıştır. İktidarın bu kadar detaylı bilgiye sahip olduğu halde cinayetin aydınlatılması için üzerine düşeni yapmaması düşündürücüdür.

Uluslararası hukuk, insan hakları, basın özgürlüğü ve Türkiye'nin itibarı gibi parametreleri merkeze alarak düşünüldüğünde, Kaşıkçı cinayetinin TBMM tarafından derhal ciddiyetle ele alınması gerektiği açıktır. İktidarın, Kaşıkçı cinayetini etkin bir şekilde soruşturmak için 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nden kaynaklanan haklarını kullanmadığı, Birleşmiş Milletlere başvurmadığı ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın açıklamasından da anlaşılacağı üzere konuyu sadece Suudi Arabistan makamlarıyla temas kurarak halletmeye çalıştığı görülmektedir.

Dünya kamuoyunun çok yakından takip ettiği, hem kriminal hem diplomatik boyutları olan Cemal Kaşıkçı olayının ülkemizin itibarına daha fazla zarar vermemesi için TBMM'nin duruma el koyması gerekmektedir. İktidarın, Türkiye'nin itibarı pahasına bu vahim hadiseyi pazarlık konusu yaptığı ve yetkilerini kullanmayarak olayı örtbas etmeye çalıştığına dair endişelerin Türkiye'nin uluslararası itibarına ve güvenilirliğine düşürdüğü gölge ancak TBMM'nin devreye girmesiyle giderilebilir.

Bu nedenle, Cemal Kaşıkçı cinayetine ilişkin yaşananların tam olarak açığa çıkarılması, sorumlularının tespit edilmesi, yürütme organının süreç içindeki eksikliklerinin belirlenmesi ve yasama organının Türkiye'nin itibarını koruyacak adımları atabilmesi amacıyla Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

